

ЯлІыхъужъныгъэ щысэтхып!

Тихэгъэгу идзэхэр Афганистан кызырашыжыгъэхэр ильэс 30 зэрэхьурэм ипэгъокIэу Адыгеим и Лышъхъэу КъумпЫл Мурат заом хэлэжкагъэхэм alyklagъ.

АР-м и Лышъхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрацье ипащэу Тхъаклүүшнэ Мурат, АР-м лъэпкъ Ioфхэмкээ, Ізкыбыг къералхэм ашыпсэурэтильяпкъэгүхэм адырялээ зэлхүнгээхэмкээ ыкли къэбар жүгтэй энэхүү иамалхэмкээ и Комитет итхъаматэу Шыхъэлэхъо Аскэр Ioфтхъабзэм хэлэжьагъэх.

— Хэгъэгү чыжсэм
щыІехэу къэралыгъом
пшырлытэу къафигъэу-
цугъэр зэрифэштиашэу
тицІыфхэм агъэцкІагъ.
Лыхъужьныгъэу ахэм
зэрахьягъэр зышыдгъэ-
гъупши хъущтэн, —
кыІуагъ КъумпЫл Му-
рат. — Адыгейм икІыгъэ
нэбгырэ 880-мэ Афгани-
стан къулыкъу щахыыгъ,
нэбгырэ 23-мэ апс ща-
гъэтІылтыгъ.

Зэо зэпэүүцүжхэм ахтыйгэхээр Ісынгайгуу зэфэхъухэй, алээзэкдэдзагъяэ непэ зэрээготхэм мэхъянэшко зэрийн Адыгейим и Пынгынхыа къыхигъяшын.

(Иклюх я 2-рэ н. ит).

Сурээтыр А. Гусевым тырихыгъ.

МэфэкI шыкIэм тетэу къызэIуахыжьыгъ

Адыгэ Республикаэм и Лышъхъэу Къумпыыл Мурат муниципальнэ гъэпсыкэ зиэ «Красногвардейскэ районым» тыгъуасэ щылагъ. Мыщ ит псэуплэхэу Хъатикъуаэрэ Джамбэчыерэ адэт культурэм и Унэрэ гурыт еджаплэмрэ зэрагъэцэктэжыгъэхэр, зэрэзэтырагъэпсыхъагъэхэр зэригъэльэгъуугъ, цыфхэм гушыгъу афэхъуугъ.

Республикэм ишацэ игъуса-
гъэх АР-м и Къэралыгъо Совет
– Хасэм и Тхъаматэу Владимир
Нарожнэр, федеральнэ инспек-
тор шъхъялэу Сергей Дрокиныр,
Адыгейим и Премьер-министрэу
Александэр Наролиниyr, мини-
стрэхэм я Кабинет хэтхэр,
нэмэгдэхээр.

Культурэм и Үнэй Хятикьюа дэтэр гээцкэлжынхэм ауж кызэрэзээуяхыжырэм фэгье-хыгье мэфэкү зэхахьэм АР-м

и Лышъхъэ къыщыгущылээзэ къоджэдэсхэм игуапэу къафэ-гушуагь, псэуальэм изэтегъэ-псыхъан юф дэзышлэгъэ пстэуми зэрафэрэзэр ариуагь. Ллэшлэгъу ныкъом ехъуклэузэклэбэжымэ ашыгъэ учреждением бэшлагъэу гъэцкэлэжынхэр зэрищыклэгъагэхэр, мы гумэкыгъор шъольырым итнэмькү культурэм иунэхэмийзэрашхъэштыр ыкыл ар дэгээз-зыжныгъеням яшыпкъеу зэрэ-

пылъхэр республикэм ипащэх хигъэунэфыкыгъ.

— *Мы аужырэ ильэсхэм мышкэ юфхэм язытет нахышу шыгъэним, аш палъэнкъо зэфэшъхвафхэм къарыкырэ мылькур дгъэфедэним тынаэ тет. Блэкы-гъэ ильэс закъом культурэм и Уни 5-мэ гъэцкэлжынхэр ашыкыуаъзэх, зы кэу тэшши. Гухэлъэу тиlэмкэ 2019-рээ ильэсым учрежлении 8 лжы-*

ри зэтедгъэпсыхъажыщ,
— кыуагъ Къумпыл Мурат.
— Тэркэш пшъэриль шъхалэр
культурэм иунэхэм ыпэкш
мэхъянэу ялагъэм, псэупхэхэм,
анахъэу цыифхэр маклэу зы-
дэсхэм, яобщественнэ-куль-
турнэ гулчэу зэрэцьтигъэхэм
кыифэгъэзэжыгъэнэир ары.
Цыифхэр зыщыэзүкхэхэрэ,
зыщагъэпсэфырэ, шуагъэ
кыйтэу яухьтэ зыщагъэхорэ
ицнэй джаш фадау тээлкъ

**Аналог
телекъэтынхэр
зэпагъэункIЭ
къэнагъэр
мэфи 109-рэ.**

Цифрэ эфир телевидением икъэтынхэм зэратехьащхэм епхыгъэ юфыгъохэмкээ федеральнэ къэральгъо унитарнэ предприятиеу «Урысые телевизионнэ, радиосетым» «илиние плътыр» иномерэу **8-800-220-20-02-мкээ** ылпкэ хэмьлтэй ухьти шъутеон шъульэкыщ.

творчествәм икъезухъумән ыкъи хәхъоныгъәхәр ышын-хәм мыхәр сыйдигүни ягупчагъәх, непи арәүштәу щытын фәе. Аш фәдә пшәрлы ыгъәцәкән фәе гъәцәкәлжыны-хәм ауж непә къыззәлутхыжыры, күлтүрәм и Унз.

(Икінші деңгээлде).
Икінші деңгээлде

МэфэкI шыкIэм тетэу къизэIуахыжыгъ

(ИкIеух.)

Хьатикьюае дэт культурэм и Унэ епхыгъэу юф зышэрэ кружокхэм джырэ уахьтэм нэбгырэ 600-м ехьу къякIуалэ. Ахэм ашыщэу нэбгырэ шыиц фэдизир кIэлэццыкIуух, шыитур ныбжыкIэх. АР-м и Лышхъэе къизэриуагъэмкIэ, учреждением игъэкIотыгъэ гъецкIэжынхэр ешылIэгъэнхэм пэхүхэгэе мылькур «Единэ Россиям» ипартийнэ проектэу «Культура малой Родины» зыфиорэм къыдыхэллытэгъагь. ХэдзакIохэм яшоиньонгъэхэр, пшъерильтэу къагъэуцугъэхэр къыдилтытээ, партием ыуагъэр зэригъэцкIэжырэл республикэм ипаще хигъеунфыкIыгъ.

Сеннаущыгъэ зыхэлхэр къыхэжьгээзых, творческэ амалэу ажкIэлхэм зыкызэIуахынмкэ ныбжыкIэхэм ыпэлIэгъу шуафэхъу, — къыгуагь АР-м и Лышхъэе культурэм иофишэхэм закынифигъазээз.

Тэ тальенныкIоцкэ кыттефэрэр зэкэ зэшшотхыщ, тишигуагъэ шьодгъэкIыщт. Псэуальэм изэтегъэпсыхан епхыгъэ юфшынэр зэрифшэшьуашу зыгъэцкIэгъэ шьедкIыжъу, — къыхырэмкэ гъунэлкэ гъэнэфагъэ зий обществэу «ТЭМ-СТРОИМ» щылажьхэрэм, аш ипаще Уджыху Байслан сафэрэз. Къаджэм щылажьхэрэм джыри ээ сафэгушо, культурэм и Унэ үтхэм творческэ гъехъэгъэшшухэр ашыхээз ыпэлкэ лыкIотэнхэу сафэлло.

Зэхахьэм нэужжум къыщыгъиагъэх Красногвардейскэ районым иадминистрации ипаще Осмэн Альберт, псэуальэр зыгъэцкIэжыгъэ компанием игенеральнэ директорэу Уджыху Байслан, культурэм и Унэ Хьатикьюае дэтим ипаще Бжэшшо Сарэ. КъизэралуагъэмкIэ, проектым игъэцкIэн сомэ миллиони 10-м ехьу пэхуагъэхъагь. Аш даклоу, республикэм и

Лышхъэе иунашьокIэ, учреждением ишыкIэгъэ пкыгъохэм ящэфын ыкIи псэуальэм кыпэуль чыпIем изэтегъэпсыхан сомэ миллиони 3 пэхуагъэхъагь.

АР-м и Лышхъэе, район администрациемрэ культурэм и Унэр япашхэр игүсэхку лентэ плъжжыр зэпаупки, аужырэ шапхъэхэм адиштэу агъэцкIэжыгъэ учреждениер къызэуахыжыгъ. Ар ыкIоцкэ зэрэвэтирагъэпсыхагъагь республикэм ипаще ыуплэкIууг, ылэхъуягъэм осшшу фишигъ.

Къёгогъэн фае, блэкIыгъэ ильэсэм Хьатикье къодже псэупIем ибюджет ихахьохэр сомэ миллиони 9,1-м ехьоу агъэнэфэгъагь, зэргэлэцкIагъагь — сомэ миллиони 10,4-рэ мэхъу. ЧыпIэ бюджетым къыхыгъэ сомэ мин 434-м ехьоу урамхэм ягъэнэфын пэхуагъэхъагь. Нэбгырэ 17 зыут фельдшер-мамыку ызапIем юф ешшэ, кIэлэццыкIыгылти, къуджэхэ, инахыжъхэр, кIэлэццыкIуухэр, нэмыххэр. Республикэм ипаще кIэлэджа-

ахэм къашыдэлтытэгъэ мылькоу къаэкIахъэрэмкэ пшъериль зэфшхъафхэр зэшшуахх, инфраструктурэр зэтэрагъэпсыхъэ.

Шыхъэихыгъэ зэдэгущыIэгъу

Ятлонэрэ чыпIэzu КъумпIыл Мурат къызэкIолIагъэр гъэцкIэжынхэр зыщикигъэ къуджэу Джамбэчье дэт гурит еджапIэр ары. Гъэсэныгъэм иучреждение ичхэхъэгү дэж АР-м и Лышхъэе къыпэгъохъягъэх аш ипаще Лыше Люсэ, къуджэхэ, инахыжъхэр, кIэлэццыкIуухэр, нэмыххэр. Республикэм ипаще кIэлэджа-

ипаще игукъэкIыэ Джамбэчье дэт гурит еджапIэр агъэцкIэжыгъ, икIэрикIэу зэтэрагъэпсыхъажыгъ, джы непэ ишыкIэгъэ пстэури аш ыкIоцкэ. Гъэсэныгъэм иучреждение игъэцкIэжын цыфыбэ къыхэлжьагь, ахэм зэкIами къоджэдэсхэр

ягумекIыгъохэр, ящыкIагъэхэр зэхээзышыкIырэ ыкIи ыпэлIэгъу къафхъурэ АР-м и Лышхъэе «тхъауегъэпсэу» къыралуагь. Къаджэм ишыкIоцкэ зэхокыныгъэшшухэр зэрэфхэхъуягъэхэр анах шьхьаалу къыхагъэшыгъ.

— Джырэ уахьтэ пшъериль шьхьаалу къуджэм ыпашхъэ шытэр демографилем ыльэнныкIохэм язынет нахьышу шыгъэныр, сабыгу къэхъухэрэм япчагъэхъунахьыр ары, — къыгуагь КъумпIыл Мурат.

Республикэм

иофишьохэм язэшшохын анаэ тырагъэтын зэрэфаер республикэм ипаще къыхагъэшыгъ. Аш къыдыхэлльятаагъэу зэхахьэм къекIолIэгъэ цыфхэм къатыгъэ упчIэхэм джэуалхэр къаритыжыгъ, гумэкIыгъохэр дэгээзыжыгъэнхэмкэ ведомствэхэм,

афэрэзэх. ЕджапIэм икабинетхэр КъумпIыл Мурат къыпэлхъагъэр, шэпхэшшухэм адиштэу ахэр зэрэзэтэрагъэпсыхъагъэхэр игуалу къыхигъэшыгъ.

ЕджапIэм испортзал щыкIогъэ шьхъэихыгъэ зэдэгущыIэгъум ильэххан къоджэдэсхэр зыгъэгумэкIыре упчIэхэр КъумпIыл Мурат фагъээнхэ амал ялагь. АР-м и Лышхъэе иупчIэжьэгъу Тхъэлтэнэ Вячеслав, Джамбэчье инахыжъхэм я Совет хэтхэм ашыщхэр, Адыгэ къэралыгъо университетын иректорэу Хүнэного Рещид, нэмыххэр аш къыщыгушыIагъэх. Цыфхэм

къулыкъухэм япашхэм пшъериль гъэнэфагъэхэр афишыгъэх.

— Тызэгъусэу, тио зэхэльэу юф зэдатшэмэ, щыкIэгъабэхэр дэдгээзыжынхэ, щыкIэ-псэукIэр нахьышу тшын тльэклишт, — къыгуагь КъумпIыл Мурат.

Красногвардейскэ районым ипсэупIитлум ашыкIогъэ юфхъабзэхэм якIэхыгъ Адыгэир зэригхшорэ лъэпкэ ансамблэу «Исламыем», творческэ кулхэм пчыххэм къатыгъэ концертры.

ТХЬАРКЬОХЬО Адам.
Сурэтхэр А. Гусевым тирхигъэх.

Ялышхъужыгъэ щысэтехыпI

(ИкIеух.)

Афганистан щызэуагъэхэм ыкIи аш сэкъатныгъэ хэзыхыгъэхэм я Урысые общественнэ организациеу «Инвалиды войны» зыфиорэм ишьолтыр къутамэ ипащеу Джарымэ Рещидэ къызэриуагъэмкIэ, Афганистан иветранхэм я Координационнэ совет республикэм щагъэпсыгъ. Аш иофишIэн зэрэзэхищэрэм къытегущыIагъ.

Дээ-патриотическе пүнүгъэр, ныбжыкIэхэр къулыкъум амьщээзэ юф адшэгъэнхэр, заом хэлжээгъэ ветранхэр ыкIи хэбзэхуумэкю къулыкъум ио-

публиком щагъэпсыгъ. Джаш фэдэу общественникхэм къызэуахыгъэ музеям кIэлэеджакIохэр рагъэблагъэх, лыхъужыгъынхэм фэгъэхыгъэ юфхъабзэхэр щагъэхашхэх.

Адыгэим и Лышхъэе ветранхэр гүшигъэгү фэхъуягъэх, ахэр зыгъэгумэкIыре юфыгъохэр къалотагъэх. КъумпIыл Мурат ынаэ къызэрятетымкIэ зэрэфэрэзэхэр афганцэхэм ягъүшшэ къыщыхагъэшыгъ. Зээ зэпэуцужхэм ахэлэхъагъэхэм япсэупIэм амалхэр нахьышу шыгъэнхэм пащхэр дэлажьэх, тихэгъэгү идзэхэр Афганистан

дэлажьэ. «ДээкIолIхэм япсынэкIэч» зыфиорэм саугъэтэм къыпышыль чыпIэм игъэцкIэжын лыдгэкIотэшт. Афганистан щызэуагъэхэм ахьщэ ыпэлIэгъу ядгэгъэтиным фэгъэхыгъэ юфшэнхэрэ зэшшотхыщх.

Мэзаем и 18-м Адыгэир шьхьафит зашыжыгъэхэр хагъэунэфыкIышт, мэзаем и 23-р хэзэгхэм иукумакIохэр я Маф. КъумпIыл Мурат зэхахьэм къекIолIагъэхэм а къэблэгъэрэ мэфэкIхэмкэ афэгушуагъ.

ГОНЭЖЫКЬО
Сэтэнай.

Шуагъэ къытэу уадэлэжьэн фае

Зыныбжь имыкъугъэхэм ялофыгъохэм ыкъи яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм афэгъэзэгъэ республикэ комиссием зичэзыу зэхэссыгьо илагь. Ащ хэлэжьагъэх Адыгэ Республиком и Премьер-министрэ игуадзэу, комиссием ипащэу Наталья Широковар, министерствэ ыкъи комитет зэфэшьхъафхэм ялъыклохэр.

Іоғығың шұхъаңғы зытегущыл-
гъәхәм ашыщых зыныбжы имы-
күгъәхәм бзәджәшіагъәу зәра-
хъәхәрәм ылъенықъокі Іоғхәм
язытет, обществоомкә щынағыо
къезитыре бзәджәшіагъәу іә-
тахъохәм зәрахъәхәрә профи-
лактика шығынхәр ыкты кәлә-
цықтүхәр псыуцупләхәм ашыу-
хъумәгъәнхәмкә еджалпіләхәм
Іоғиленхәр зәразахашхәрәр.

АР-м хэгъэгу клоц Iофхэм-клэ и Министерстве обществен-нэ рэхьтэнгэйр къеухумэгжэ-нымкээ полицием ипацэ игуадзэу Андрей Федосеевым къызэриуагжэмкээ, зыныбжь имыкъугжэхэм бзэджэшлагжэу зэ-рахьягжэхэм япчьягжэ тиреспублике къышцеыхыг. Блэкы-гъэ ильэсэим мы лъэнэйкъомкэ бзэджэшлагжэе 87-рэ зэхажыгы, 2017-рэ ильэсэим егъэпшагжэмэ, а пчагжээр процент 34,6-клэ нахь мак!. Арау щитми, Крас-ногвардейскэ, Тэхъутэмыкье

ыкы Шэуджэн районхэм ацы-
псэухэрэ 1этахъохэм хэбзэукью-
ныгъеу зэрахьагъэхэм япчагъэ
ацыхаульг.

Зэфэхьсыжьеу ашыгъэхэм кызызрагъэлтэгьеуагъэмкэ, зынбыжь имыкүгъэхэм нахыбэу зерхэхэрэ бзэджэшлагъэхэр тыгъономл епхыгъях: зыгорэм имылтукы кышуятыгъугъеу хүргээ-шлэгтэ 64-рэ, хъункэн бзэджэшэгти 3, ешвуацхэеу бзэджэшэгти 4 зерхаягъэхеу агъеунэфыгь. Блэкыгъе ильэсүм 1этэхьо 85-мэ уголовнэ тохирог къафызыгъахыгъех, ахэм шийшэжьядын 6 ахэт. Нэбгырэ 85-мэ ащищэу 35-р гурьт еджа-плэхэм якілэеджаклох, 12-р ашигъэрэ ыкыгь гурьт гъэсэнгъээ зыщызрагъэгъотырэ еджа-плэхэм ястулентых.

Зыныбъж имыкъуыгъэхэм альэнъыкъоктэ зэрахъэгтэ бзэджэшлагъэхэм япчагьэ проценти 8,7-ктэ нахыбы бэ хуугъэ. Проценти

106-м клахъэу бзэджэшлагъэр нахьбыэу зыщызэрхъягъэу кынхагъещыгъэр Мыекъопэ районырыары. 2019-рэ ильясым щилтэй мазэм и 1-м ехүуплэу зыныбжы имыкъуగъэхэу бзэджэшлагъэз зезыхъэгъэ нэбгырэ 204-рэ ыкки якIэлэцыкхум ялгункэ зипшъэрыльхэр икъоу зымыгъэцэкIэхэрэ ны-ты 109-рэ учетым хэтых. Мыхэм альэныкъокIэ административнэ хэбзэуконыгъэ 1832-рэ агъэунэфыгъ, ны-ты 1498-мэ административнэ тофхэр къафызэуахыгъэх.

Кваффыззгуахы вэх.
Андрей Федосеевым къыззы-
риуагъэмкэ, 2018-рэ ильэсым
зыныбжэ имыкъулагъэхэм бзэджэ-
шлагъэу зэрахьагъэхэм япчагъэ-
кьеыхыгъэми, 2019-рэ ильэсым
ищилэ мазэ нэбгыри 9-мэ зэ-
рахьэгъэ бзэджэшлагъэхэм
япчагъэ 10-м нэсыгъ. Блэкы-
гъэ ильэсым мыш фэдэ иуахь-
тэ а пчагъэр 5 хүщтывьэ.
Джащ фэдэу бзэджэшлагъэ

хыльэ гъогогъуи 2 зэрахьагь.

Мы лъэнъыкъомкэ министерствэм илофышэ Ѣысэхэр къыхыгъэх. 2019-рэ ильэсым Ѣылзмазэм и 5-м поселкэу Яблоновскэм Ѣыпсэурэ зыныбжье имыкъугъэ Р. Сагариевырэ граjdанинэу Е-м зыфэгубжым, Ѣышээз ипсауныгъэ зэрар риҳыгъ. Мы иофымкэ зыныбжье имыкъугъэм уголовнэ иоф къыфызэуахыгъ. Уплъэкунхэм къызэрагъэлтэгъуагъэмкэ 2017-рэ ильэсым къыщегъэжьга-гъэу Ѣетахъор учетым хэт. Джаш фэдэу 2019-рэ ильэсым Ѣылзмазэм и 23-м Мыекъопэ районным ит поселкэу Удобрнэм Ѣыпсэурэ зыныбжье имыкъугъээ В. Дерновар янэу Е. Перегудо-вам шъэжъыекэ пчъагъэрэхэпиджагъ, улгэгъэ хыильэхэр тырищагъэх, ащ уголовнэ иоф къыфызэуахыгъ. Мыщ фэдэхъугъэш-шагъэхэм къагъэльагъо зыныбжье имыкъугъэхэм пэшо-рыгъэш Ѣофтхъабзэхэр икъоузэрэдайзэрамыхъэхэрэр, социальне къелэеgъаджэхэм ыкылтийн психологхэм ялофшэн шуагъэхэр къытэу зэрээхамыщэхэрэр. Унагъом иль зэгурымыноныгъэрэ нахь псынкэу къызыхэбгъэшкэ гумэкыгъор нахь дэгъэзъяжь.

комиссиөхэм ялофшән нахъ ағъэлъышынәу, Ітахъохэм аль-еныхъокіә бзэджешшагъехэр зерамыхъанхэмкіә пәшфорыгъешъ яофтхъабзэхэр шуағъе кыттеу зэхашэнхәу Наталья Широковам унашъо афишыгъ. Джаш фәдэу зэгурьыоныгъе зэрымыль уна- гъохэм, зянэ-зятэхэр зэхэммысъжыхэм ыкїи кіләлцыыкүхэм альыпльэрэ унагъохэм гъель- шыгъе шыкіәм теттэу аналә атырағъэтынәу къарыуағъ.

АР-м гээсэнгээрээ шлэнэ-гээрэкіэ и Министерствэ илоғышшэу Нэгтыреко Алый кызызэриуагъэмкіэ, блэкыгъэ ильэсүм муниципальнэ комиссиехэм яучет хэт Іэтэхьо 23-мэ, АР-м хэгъэгү клоц Iофхэмкіэ и Министерствэ зыныбжь имыкью-гъэхэмкіэ иучет хэт нэбгырэ 17-мэ, социалнэ щынаагьо къэ-зытырэ Іэтэхьо 62-мэ ыккы гьот маккіэ зинэ унагъохэм къарыкы-гъэ кіләлэцкыкү мини 2-рэ 600-мэ лагерьхэм защарагъэ-гъэпсэфыгь.

— Зыныбжы имыкъуғъэхэм уадэлэлжыэнүр *лоф* псынклагъо щитэп, ашт уемыгугъою *лофым* упылын плъэкъыштэп. АР-м и Лышхъэу Күумпыйл Мурат пчыагъэрэ ар зэхэснгъохэм къащело. Анахъэу тынаң зытедгъэтын фаер зыгъэлсэфыгъо лъэхъаным шуугъэ къытэу Ытахъохэм яухъэ та агъэкъонир ыкли ахэм *лофшэн* къафэгъотыгъэнүр ары. Профилактике учетым хэтхэр нахыбыу зэхэшкэ *лофшэнхэм* акъягъашу гүлгъэнхэ, джащ фэдэу къелэцыкүхэр зыпунхэу къалызыхыгъэ, ахэм алтыппльэрэ унагъохэм зэрифэшшуюашуу тынаң атедгъэтын фае, — къыкыгъэтхыгъ Наталья Широковам.

КИАРЭ Фатим

Адыгабзэм фэлэжъэшт

Адыгабзэм изэгъэшлэнкіэ проектнэ офис тыгъуасэ кыышызэуахыг гуманитар уштыхынхэмкіэ Адыгэ республикэ институтэу Клэрэшэ Тембот ыцлэ зыхырэм. Ащ ипащэр институтым илэшхьэтетэу Лылужь Адам.

Адыгабзэм изэгъэшэн, ашигъызэтегъянэнхжын лъэхъаным къыздихъыгъэ зэхъокыныгъэхэри къыдыхъэлтыгъэу лъэнъыкъо пстэумкни къеклонгъэнир проектне офисым ишшъэрый.

Аужырэ үахътэм тыбээ зээрчээтныэрэм пстэури щигуязуз Ар ушьхъагүйбэмэ къапкъынрэкы. Ахэм зээ аышц тхъялтынкэхэу лъэхъаным диштэхэрергээджкэ амалыкэхэу бъэрэ федэшүүтхэр зэхэугуфыкыгъяа зэрэштымыгэхэр, электроннэ шъушашэм ахэр ильхъэгъэнхэ зэрэфаар, унагъохэм юф адэг шлэгъэнир, нэмыхыгэхэри. Мы зэпстэуми адэлэжжээцт купхэр гъанафагъанха фас

Шыгуу къэдгъэкъыжын, мы
офисым игъэпсынкіэ унашьор
зыашашигъэр адигабзэмкіэ
Советзу Адыгейим и Лышхъяз
дэжь щызэхшагъэм иаужырэ
зэхэсигъую икыгъе ильесым
ицкем шүчлэр ары. Дэшиж с

рыгъазэу щымытэу, гумэкыгьо
пстэури зэкілъыкъо зышыз-
хафыщт къулыкъу гъэспыгъэн
зэрэфаер Къумпъыл Мурат аш
къышыриотыкъыгь.

Джы егъэжьаптар шыңэ хъулье

— шлэнэгъэр эмрээ гэсэнгъэмрэкэ, күлтүрэмкэ министерствэхэм ялофышэхэр, шлэнэгъэлэжжэхэр, Адыгэ Хасам илпиклохэр, адыгабзэмкэ кілээгъаджэхэр, егъэджэн шыкіхэр зэхэзгүйцохэрээр проектнэ офисын хэхьгацьх.

Кіләләцықу Ығызыпәм къышыублагы еджапәр къаухыфә кіләләцықұхәм адыгабзәм изз-гъешән зәпамырғауным төль-псыхъэгъю Ioшшәнір зәкілтыклоу ағаэцекіләшт, ар зерагъепсышт шықіләм икъыхәхын зекіми аපә зәшшуахыштыр.

Социальнэ пшъэрыльхэм апэещт

Мыекъуапэ ирайонхэм ашыщэу «Восход» зыфалорэм кыхиубытэрэ чыгухэу Урысыем зыкъэухъумэжынымкэ и Министерствэ иягъехэм социальнэ мэхъянэ зилэ псэуальзхэр ашагъеуцунхэу ражхуяхэ.

Урамхэй Михайловым я 23-рэ ыкы Гаражнэм ия 2-рэ чыгу Iахъхэу гектари 9,4-рэ зэхэтэу зиниагъэхэр ары ар зыфэгъэхыгъэр. Икыгъэ ильэсэм Адыгейм и Лышъхэу Къумпъыл Мурат Ioфеу ышIагъэм ишIугъэкIе а чыгухэр муниципальнэ мылькум къыха-гъяхжыгъях.

тыраутыщхэм ипроект агъэхъазырыгъ. Ахэм социальнэ псэуальэхэр аща-шынхэу агъэнафа.

— Мы чыгу Iахъхэр цыфыбэ зыщы псэурэ районным ильых. Ау охтэ къыххэм агъэфедэнхэ альэкьыштыгъэл муниципалитетым зэrimyөхэм къыххэкIеу. Республикаем и Лышъхэу Къумпъыл

Шэкігүй мазэм селектор зэдэгүүшүйгэй буюу зыкъэухумжэйхинымкээ министрэй Сергей Шойгу зэриагээм мы йоғыгъор къышаалетыгъагь. Мые��өпэ администрацием ипрес-къулыкъу къызэртирыэмкээ, республикэм икъэлэ шъхьаал ипащэу Андрей Гетмановын пшъэриль зэрафийгъэм тетэу зигугуу тшыре чыгихэр зэрэзэ и лышхьбээ Күмитгэлийн УФ-м зыкъэухумжэйхийнмкээ и Министерствэ мэлькуу зэфыщыгъикэхэмкээ и Департамент игүсэү зэрахьгээ йоғшлэнхим къыхэк!эу йоғыгъор зэшшохыгъэ хъульгээ. Джырэ уахтэм типшъэрлыгыр — чыгихэр шуягъэ къытэу гъэфедэгъэнхэр, чыгхэмкээ федэ шыгъэнхэр ары, — къышаагь Андрей Гетмановым.

Апшъэрэ еджап ІЭМ пацэм ихэдзынхэр шыклоштыг

Адыгэ къэралыгъо университетым пэщакIэу иIэштыйм икъыххэхын рагъэжъягъ.

Джырэ уахътэм аш иректор ыныбжыкіе иләнатын кыргъэттылыжыным иуахътэ кызыэрэссыгъэм кыххекіеу хәдзынхар зекашаштык нығъэхэмкіе факультетым идеканэу, республикэ естественнэ-хысап еджа-піеу АҚҮ-м хәтыйм ипа-шэу, физикэ-хысап шлэ-нығъэхэмкіе канцилатеу.

Апшъэрэ еджкаплэм ипа-
щё хъунымкэ зыхэдэшт-
хэм апе къагъэлэгъуа-
гъэхэм аашиц хъисалым-
кэе нийтийн компьютэрна ша-

ректорэй Хүнэгэй Рэшти-
дэ зыхэлжэхгээ аш-
амакье зыкыныгэ ахэ-
льээр щыфатыг, Мамый
Даутэ къезыгъэльзэгъуа-
съэр Хүнэгэй Рашид

Гээр хүнүнгээ Рэшьд.
Адыгэ къэралыгъо
университетим ипащэ
ихэдзынхэр гъэтхэпэ
мазэм рагъэклокынхэу
зл анафа.

ФЭДИЗРЭ НЫКЪОРЭКІЭ нахьыбэу

Адыгеим ипотекэ чыифэ къащаатыгъ

2018-рэ ильэсүүм Адыгэ Республика́м щыпсэухэрэм сомэ миллиарди 4,2-рэ хүурэ ипотекэ чыифэ къаратыгъагь. 2017-рэ ильэсүүм егъэшшагъэмэ, ар фэди 1,5-кэ нахыбагь. Аш фэдэ чыифэ къизэрата гъэр процент 42-кэ нахыбэ хъугъе.

Мышкэ зишыагъэ къэ-
къуагъэр банкхэм ипотекэ
чыфэм процентэу тыра-
гъахъорэр къызэррагъэ-
лыыхыгъэр ары. Гъэрекло
ищылэ мазэ и 1-м ехуу-
лэу республикэм исхэм
ипотекэ чыфэ къалахы-
ным пае проценти 10,79-
ра хъура тегъахъо фа-

Шыщтыгъэмэ, 2019-рэ ильэсүм щылэ мазэм и 1-м ехъулэу проценти 9,64-м нэсэу ар кьеыхыгь. Зэрэ Урысыеу штэмэ, ар зэрэхъурэр проценти 9,56-рэ.

Ильэсэу итым ишлылэ мазэ и 1-м ехъулэу республикам шынсауха-

рэм сомэ миллиард 10,6-рэ ипотекэ чыифэу къалахыгь. Гъэрекло джащ фэдэ ильэхъан егъепшагъэмэ, процент 23,8-кэ ащ зыкнилтыгь, къытагь Урысыем и Банк Адыгэ Республикаэмкэ и Лъэпкъ банк ипресс-къульныкъу

Тыгъэнэбзай

Кобл Бильэустэн

(1897 — 1985)

Кобл Бильэустэн Хьаджырэт ыкыр мэзаем и 20-м, 1897-рэ ильэсэм Шэуджэн районом ит къуаджэу Хьакурынхьаблэ къышыхъуг. Къуаджэм дэтыгъэ классищ еджаплэр къызехухым, станицэу Темирговскэм (Щэгумэ) дэтыгъэ гимназием Чехъагь, аш ыуж Ставрополь ильэситу гимназиене дэтыгъэр дэгүй дэдэу къуухыг, Красно-

дар къышызэуахыгъэгъэ университетым иобщественно-литературнэ факультет чэхъэ, мы ильэсхэм чанэу общественнэ щылеклэ-псэуклэми хэлажь.

Бильэустэн ытхыхъэр 1920-рэ ильэсэм къышыублагъэу хиутыщтыгъэх. Урысыбзэки адигабзэекли тхэштыг. Шьольыр гъэзетхэм ыкы журналхэм иусэхэр ыкы идраматическое произведенихээр къарыхъэштыгъэх. «Къунчыкъорэ Гюлрэ», «Бурная Лаба», «Хьанхэхкъо Къымчэрий», «Месть», «Лермонтов», зы къэшыгъо хъурэ нэммык пьесэхэр Бильэустэн ытхыхъгъэх.

Кобл Бильэустэн адигэ литературнэ критикэм икъежжаплэ ытугъэхэм ашыщ. Поэзием фэгъэхъыгъэ итхыхъэхэр зэклэлтикоу къыхуутыштыгъэх. Шышхъэлум и 25-м, 1985-рэ ильэсэм Кобл Бильэустэн идунаи ыхъожыгь.

Кошбэе Пицымал

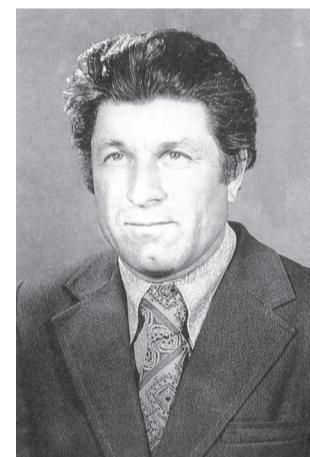
(1936 — 2013)

Адыгэ тхаклохэу мэзаем къехъугъэхэр

Теуцожь Хьабиб

(1931 — 2006)

Гушылэжъхэм къарыкъырэр зэжъуугъашэ

Имэлхьо бэш клашьом дидзыежъыгь («Мылькоу иэр шюклюдигь» зыфиу).

***

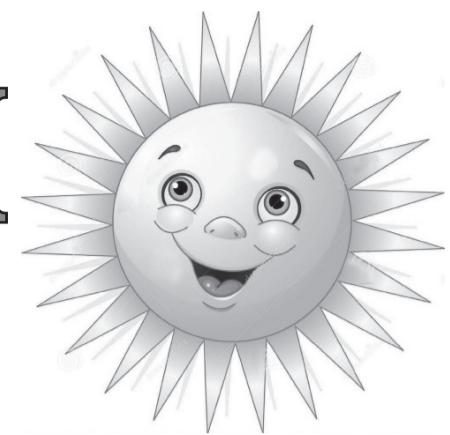
Тхамыкъэм ышъо
Иужуу («Къинибэ рагъэ-
щэчы, ишэлгээ ины»).

***

Кіэнкі щыбгъэчъэним
фэд иунэ («Псэолъ
тэрэз ыцэ къенонуу
итэн»).

Мэзаер

Къимафэм иаужырэ мазэ maklo. Аш ыцээр мэзай. Итеплэ пломэ, мы ильэсэм ар зэхъокыгъэ шылыкъ, ос гупсэфи джыри зэ тъэгъугъэш, къимафэр къэбгүлъи, гъатхэу зигъэпсыжыгь. Тэри фэбэ дунэе тъушээ зэлгүйэктэгъэм тесагъэшь, къимафэр зыфэдэри тъщигъупшэжыгь. Ауми, дунаим къочи лые хэльба?! Къышэштыр пшэштэп.

Непэ — ошыу, фабэ, неущ — штыргүкъ, ошхы е осы.

Пшыгъупшэ мыхъущтыр, къимафэр фаемэ, джыри зэрэхъушэштыр арь. Ау гъэтхэжы фабэу къытгүпщирэм чыгхэр, къэгъагъэхэр ыгъэгъошэнхэш, дэкъэгъэгъэнхи алъэкъишт. Фабэм анахь пынкэлэу зыкъэштэрэр уц шхуантээр арьш, хъуплэхэр былхэм — мэлы, чымы, шкэ, пчэны зыфэпшоштхэм къяжэ. Ау джыри къимафэм уахьтэ ил ыкыучэ тыхигъэлтээнэу, аужылкъэм, гъэтхапэр сыдигуу мэзэ пырэцэ-нэ-

гъуу хъазыр, зэклихъэмэ, зэклихъэу.

Ау чыюпсым хэбдэйнэу зымафи хэтэп: тыгъэри дахэу къытфыкъокы ыкы къохъажы; тидунайи боу къытфэхъупх; зы гомыу гори хэмэлээ, жыр къабзэу, шъабзэу, чыри гъушээ, ошы зэпьт.

Цыфхэри нахь зэфшүхэу, нахь гүкэгъухэу, шэн зэтет үш хъунхэу, тимурад инхэм хэти талькылэхъанэу, мэзаер мэзэшү тфэхъунэу тэлъяло.

Кошбэе Пицымал

(1936 — 2013)

«Сэтэнай», «Гум паегу аты», «Мэфибл уай», «Чыфэ», «Дышъэ тас», нэмыкхэри щылеклэ-псэуклэм иофиыгъо инхэр зыхэгошгъэх ыкы къизылтохыкъих. Итхильхэр урысыбзэки къыдэгъигъэх, ипроизведенияхэм ашыщхэр нэмыкц ыфыл лъэпхэм абзэхэмкэ зэрэдзэгъэх, хэгъэгү зэфшэхъафхэм къаашихаутыгъэх. Зэдээкын иофири къыдэхъущтыгъ, художественэ тхылхэм анэмкыу, гүсэ илэу Къурланыр адыгабзээм рильхъагь. Кошбэе Пицымал АР-м инароднэ тхакло, УФ-м культурэмкэ изаслуженэ иофиыш. Литературнэ премиене Теуцожь Цыгъо ыцэлкэ агъзэ-нэфагъэмрэ журналистикэм ыльянкъокэ Андырхье Хъусен ыцэлкэ агъзэ-уцугъэмрэ ялауреат, 1965-рэ ильэсэм къыщегъэжъагьэ, УФ-м ижурналистхэм я Союз ыкы 1970-рэ ильэсэм къыщыублагъэу УФ-м итхаклохэм я Союз ахэтыгь.

Чыюпсым хэхъуухээрэ-хэшъыхээрээр

Мэллылъэгъур мэллыжъых.

***

Гъатхэр илумэ, гъери илу.

***

Гъэтхэ тыгъэм уелыцэ, бжыххэ тыгъэм тхуулс къынтыреклэ.

***

Гъэтхэ уашъор гъуан.

***

Пчэдыхжь пшагъом мэфэшиу къехьы.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр
МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Хыкум приставхэм шъущагъэгъуазэ

Сакъыныгъэ къызхэжъугъаф

Бзэджаштэхэм телефон номер зэфэшьхяафхэр кызыфа-
гъефедээзэ, цыфым имылъку арест зэрэтиральхяагъэр
зэрытхэгъэ «смс-р» Адыгэ Республикаэм щыпсэухэрэм
афагъэхъяу аублагъ.

Къэбарэу къафатхырэм «ФССП» ыюу арыт. Арышь, зымышлэрэ цыфыр аш хигъэукъон ыльзкышт.

зыжкуу гумэкъыгъо шъухэфэн, шъуикарточкэ иль ахъщэр раҳын альэкъыщт. Хыкум приставхэм я|оғш|эн мы

Хыкүм приставхэм я Федеральнэ къулыкъу и Гъэйорышлаапэу Адыгейм щы!эм шъущегъэгуазэ: шъуимыльку арест зэрэтиральхъягъэм, шъуисчет ахъщэ зэрэрахыгъэм афэгъэхыгъэ «СМС» къышьуликлагъэмэ, нэүжүм узэрэзеклон фэе къэбар ашитхагъэмэ шъуепль. Къышьуфэтхагъэм ыгорэр

стахэм яофштэн мыйкъэбарыр зыкы епхыгъеп.

Хыкүм приставхэм шьо къышьопхыгъэу юф къызэуахыгъэу щытмэ, шъузщылсэурэ чып!эм ельтыгъэу, Гъэйорышлаап!эм иотделхэм зафэжъугъээн, шъущыклигъэ къэбарыр зэжъугъэш!эн амал шъуйл. Аш пае интернет-сайтэу «<http://www.R01.fssprus.ru>» зыфиорэм

шъуихъан шъульэкыщ.
Джаш фэдэу мобильнэ
пкъыгъохэм афытегъэ-
псыхъэгъэ приложениеу
«ФССП-м» е сервису
«Банк данных исполни-
тельных производств»
зыфиорэм яамалхэри
къызфэжжугъэфедэнхэ
шъульэкыщ.

Цыфым чыфэу тельмикэ системэм къэбаригъэкіотыгъэ къышъуи-тышт: чыфэ зытельым ыцэ-ылъякъуацэ, документым иномерыр, чыфэр зыфэдизир, юфыр зэхэ-зыфыре хыкүм приставхэм ячып! отдел зыдэ-щытыр, хыкүм приставгэцэклаклом ыц!, ылъякъуац!

Хэбзэухъумаклохэм къаты

ЗЭФЭХҮҮСҮҮЖЬХЭР АШЛЫХ

Мыекъопе къэлэ отдельм изэфхыхысыжьхэм къызэрагъэльгъулагъэмкэ, ыпэрэ ильэсым егъэпшагъэмэ, 2018-рэ ильэсым зэрахъэгэе бээджэшлэгъэ хыльтэхэм ыкчи хыльтэе дэлдэхэм ялчынгъэ проценти 10-кэ, тыгъуагъэхэр — процент 16,6-кэ, хүнклэн бээджэшлэгъэхэр — процент 29,3-кэ, машинэр зэрэрафыжьагъэр — процент 13,6-кэ нахь маккэ хүнгъэх. Ау гъэпшагъэ зы-

хэль бзэджэшлагъэхэм ахехьуагь. Арышь, сакыныгъэ кызыхэжьуугъэфэн зэрэфаер, шъумышлэрэ цыифхэм кышышуалорэр жуугъэцакэ зэрэмхьущтыр джыри зэ шъугу къэтэгъякыжы.

Сомэ мини 176-рэ Чинаагъ

Мыекъуапэ щыпсэурэ ильэс 60 зыныбжь хъульфыгъэм машинэр зычлагъэуцорэ псэуальэм (гаражым) ищэнклэ сайтым итыгъэ къэбарыр ышлошь хъугъэ ыкли бзэджашлэхэм сомэ мини 176-рэ афыригъэхьагь.

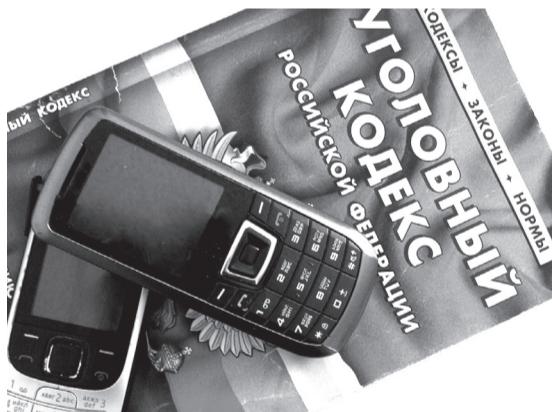

Аш имылткү зэрэгчилнагъэр къэпложын ишыклагъэп. Хъулъфыгъэм нэүжким полицием иотдел зыфигъэзагь. Мыщ епхыгъэу уголовнэ тоф къызэгъахыгь, зэхэфынхэр maklox.

Мыекъопэ прокуратурэ

ПШЬЭДЭКІЫЖЬ арагъэхъыгъ

Муниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыекъуапэ» ичы-
пэ зыгъэорышлэжын къулыкъухэм муниципальнэ къулы-
къум ыкъи къольхъэ тын-тыхыным пэшүеклөгъэнымкээ хэ-
бзэгъэуцугъэхэр зэрагъэцаклэхэрэр къэлэ прокуратурэм
ыупльэклүгъэх.

Зэрагъяунэфыгъэмкіэ, къэлэ админастракцием Іенатіэ щызылыгъ нэбгырэ заулэмэ хабзэр аукъозэ, 2017-рэ ильэсым къыклоц мыйтку хахъоу ялэр ыкти агъэкіодыгъэр шынпкъагъэ хэльэу админастракцием Іеклагъэхъагъэп. Гүшүїэм пае, транспортуу ялэр ыкти 2017-рэ ильэсым хахъоу ашыгъэр аушынэфыгъэх.

халыу аштын вээр аушызыбын вэх.
Уплькчынхэм къаклэлтыклоу
Іенэтэ зиңэ нэбгыры 5-мэ, джааш
фэдэу пэещэ нэбгыры 2-мэ дис-
циплинарнэ пшьэдэккыжь арагъэ-
хыыгъ.

Щыклагъэхэр дагъэзыжьыгъэх

Зипсауныгъэ пыч фэхъугъэ цыфхэр къэлэ щылаклэм хэгъэгээзгээнхэмкээ яфитыныгъэхэр кызыраухъумэхэрэм фэгъэхыгъэ упльэкунхэр къэлэ прокуратурэм зэхищэхээзэ, Мыеекуапэ иурамэу МОПРам сэкъатныгъэ зицэхэм апае хэушхьафыкыгъэ тамыгъэу щагъэуцуугъэр аупльэкүгъ.

Зэрагъяунэфыгъэмкіэ, «Муниципальне образование «Къалэу Мыекуапэ» зэтэгэлсыхъягъэнэр» зыфиорэм муниципальнэ зээзэгтийнгээу дашлыгъэм къыхэкыикэ Мыекуапэ иурамэу МОПРам иавтомобиль гьогу гъэцэктэжжынхэр рашилалгъэх. Мы тохтхабзэхэм къадыхэлтыгээ гьогум асфальт тыральхьагь ыки хэчүүшхъямыгыга тамы-

гъэхэр тырагъэуцуагъэх.
Арэй щитми, хабзэм
къыгъэнэфэрэ шапхъэм
димыштэу тамыгъэхэр
агъеуцугъэхэу хэвкъонь-
гъэхэр къыхагъэшгъигэх.
Аш къыхэклэу зипсауны
гъэ пыч фэхъугъэ цыиф
хэм дэо тхылъклэ къэлэ
прокуратурэм зыфагъэ
зарь.

УплъекIунхэм къакIелъыкIоу лажъэ зиlэм дисиплинарна пшъялекIыжн

тыральхъагъ, шапхъэм
диштэу хэушъхафыкы-
гъэ тамыгъэхэр агъеуцу-
жин 2х

